

บทความปกิณกะ

เหตุการณ์สงครามรัสเซียกับยูเครน
: ทำที่และผลกระทบต่อญี่ปุ่น

ดร.กรวิทย์ มิ่งขวัญ

นักวิเทศสัมพันธ์ชำนาญการพิเศษ กลุ่มงานภาษาญี่ปุ่นและเกาหลี
สำนักภาษาต่างประเทศ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

บทความพิเศษ เหตุการณ์สงครามรัสเซียกับยูเครน: ท่าทีและผลกระทบต่อญี่ปุ่น

ดร.กรวิทย์ มิ่งขวัญ, ๒๕๖๕

๑. การประท้วงต่อต้าน

หลังจากยูเครนถูกรุกรานโดยทหารของรัสเซีย หลายประเทศทั่วโลกต่างแสดงความแข็งกร้าวต่อต้านการกระทำของรัสเซียในครั้งนี้ โดยกองทัพรัสเซียได้ยิงระเบิดถล่มเมืองสำคัญหลายแห่ง จนสร้างความเสียหายให้กับชีวิตและทรัพย์สินอาคารของรัฐ และบ้านเรือนประชาชน จนไม่สามารถประเมินค่าได้ และสงครามยังคงทวีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้น โดยมีเป้าหมายที่จะเข้ายึดกรุงเคียฟ เมืองหลวงของยูเครน การกระทำอันโหดร้ายไร้มนุษยธรรมในครั้งนี้ สร้างความไม่พอใจและความโกรธแค้นให้กับประชาชนทั่วทุกมุมโลก แม้แต่ชาวรัสเซียเองก็ได้มาประท้วงต่อต้านการกระทำของกองทัพรัสเซียภายใต้การนำของประธานาธิบดีของตนเอง ซึ่งมีผู้เข้าร่วมมากกว่า ๔,๖๐๐ คน ใน ๖๐ เมืองทั่วยุโรป แต่ถูกจับกุมโดยเจ้าหน้าที่ รวมทั้งชาวรัสเซียและชาวยูเครนที่อาศัยอยู่ในญี่ปุ่นได้จัดการประท้วงในเขตชิบูยะของกรุงโตเกียว โดยถือป้ายผ้าที่มีข้อความประณามการกระทำของประธานาธิบดีวลาดิมีร์ ปูติน เพื่อต่อต้านสงคราม และเรียกร้องสันติภาพให้กับยูเครน โดยมีผู้เข้าร่วมประมาณ ๑,๐๐๐ คน การรุกรานของรัสเซียในครั้งนี้ถือเป็นการสันคลอนสันติภาพระหว่างประเทศ จนส่งผลให้สังคมโลกต้องร่วมมือและตัดสินใจดำเนินมาตรการต่อรัสเซียอย่างแรงกล้า

๒. ความร่วมมือกับกลุ่มประเทศ จี ๗

๒.๑ การแสดงท่าทีต่อรัสเซียและการใช้มาตรการต่อต้าน

ญี่ปุ่นเป็นหนึ่งในกลุ่มประเทศ จี ๗ ซึ่งแสดงท่าทีแข็งกร้าวต่อการกระทำของรัสเซีย และให้การสนับสนุนการดำเนินมาตรการกดดันรัสเซียตามที่นานาประเทศได้มีมติเห็นชอบร่วมกัน โดยนายฟูมิโอะ คิชิดะ นายกรัฐมนตรีญี่ปุ่น ได้แถลงเกี่ยวกับการปรับท่าทีของญี่ปุ่นที่ไม่สามารถยอมรับการรุกรานของรัสเซียได้ ซึ่งถือเป็นการละเมิดกฎหมายระหว่างประเทศที่ร้ายแรงในการทำลาย

ดินแดนและอธิปไตยหนึ่งของยูเครน รวมทั้งยังได้แสดงท่าทีอันแข็งกร้าวต่อรัสเซีย โดยจะร่วมมือกับสหรัฐอเมริกาและชาติพันธมิตรในยุโรป ในการดำเนินตามมาตรการที่จำกัดการทำธุรกรรมของธนาคารของรัสเซียออกจากเครือข่ายด้านเศรษฐกิจระหว่างประเทศ พร้อมทั้งดำเนินการอายัดทรัพย์สินของประธานาธิบดีวลาดิมีร์ ปูติน โดยรัฐบาลญี่ปุ่นได้ใช้มาตรการต่อต้านรัสเซีย ดังนี้

๑. ยกเลิกการตรวจลงตรา (วีซ่า) เข้าญี่ปุ่นให้กับบุคคลสัญชาติรัสเซีย พร้อมทั้งดำเนินการอายัดทรัพย์สินบุคคลหรือองค์กรของรัสเซียที่มีอยู่ในญี่ปุ่นทั้งหมด

๒. ดำเนินการอายัดทรัพย์สินสถาบันทางการเงินของรัสเซียที่มีอยู่ในญี่ปุ่น จำนวน ๓ แห่ง ได้แก่ สถาบันการเงินเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจแห่งรัสเซีย (VEB) ธนาคารพรอมเซีย (Promsvyazbank) และธนาคารแห่งรัสเซีย (Bank Rossiya)

๓. ดำเนินการควบคุมด้านการส่งออกสินค้า อาทิ สารกึ่งตัวนำ รายการสินค้าควบคุมตามมติระหว่างประเทศ ไปยังองค์กรทางการทหารของรัสเซีย

๒.๒ ท่าทีต่อยูเครนและความช่วยเหลือทางมนุษยธรรม

ในส่วนท่าทีที่มีต่อยูเครน เมื่อวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕ นายฟูมิโอะฯ ได้หารือทางไกลผ่านทางโทรศัพท์เป็นครั้งแรก กับนายโวโลดีมีร์ ซีเลนสกี ประธานาธิบดียูเครน โดยฝ่ายญี่ปุ่นจะดำเนินมาตรการที่แข็งกร้าวต่อรัสเซียและจะร่วมมือกับสหรัฐอเมริกา พร้อมให้การช่วยเหลือรัฐบาลยูเครนและประชาชนชาวยูเครนเต็มกำลังความสามารถ ถึงแม้ว่า เนื้อหาของการหารือไม่ได้ระบุอย่างแน่ชัด แต่นายฟูมิโอะฯ ได้แสดงท่าทีในการช่วยเหลือทางมนุษยธรรม จำนวน ๑๐๐ ล้านเหรียญสหรัฐฯ พร้อมเงินกู้วงเงิน ๑๐๐ ล้านเยน เพื่อเป็นการช่วยเหลือรัฐบาลยูเครนและประชาชน

ชาวยูเครนซึ่งกำลังเผชิญกับวิกฤตการณ์อันยากลำบากในครั้งนี้

รัฐบาลญี่ปุ่นได้มีแนวคิดในการเตรียมรับมืออพยพจากยูเครนซึ่งเป็นคนรู้จักหรือครอบครัวของชาวยูเครนซึ่งพำนักในญี่ปุ่นประมาณ ๑,๙๐๐ คน รวมทั้งคนของประเทศอื่นด้วยเช่นกัน โดยการช่วยเหลือนี้ถือเป็นความช่วยเหลือทางมนุษยธรรม นอกจากนี้ รัฐบาลญี่ปุ่นมีมติที่จะส่งอาหาร หมวกนิรภัย เสื้อกันกระสุนเพื่อช่วยเหลือยูเครน ซึ่งญี่ปุ่นได้แสดงจุดยืนที่จะอยู่เคียงข้างกับชาวยูเครนในการต่อสู้อย่างสุดความสามารถในการปกป้องครอบครัวและประเทศมาตุภูมิ ดินแดนและอำนาจอธิปไตยของตนเอง และร่วมมือกับประชาคมโลกอย่างเต็มกำลังเพื่อทำให้สถานการณ์ดีขึ้น

๓. ผลกระทบต่อญี่ปุ่น

๓.๑ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศกับรัสเซีย

หลังจากที่รัสเซียบุกโจมตียูเครนอย่างหนัก จนทำให้หลายประเทศได้ใช้มาตรการที่รุนแรงต่อต้านรัสเซียดังที่กล่าวไปแล้วข้างต้น และสร้างความไม่พอใจให้กับรัสเซีย โดยวันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๖๕ ที่ผ่านมา รัสเซียได้แสดงการตอบโต้กลับและประกาศรายชื่อประเทศและดินแดนที่ไม่เป็นมิตรต่อรัสเซีย (ส่งผลให้การชำระหนี้ระหว่างญี่ปุ่นกับรัสเซีย จะใช้ได้เฉพาะสกุลเงินรูเบิลของรัสเซียเท่านั้น ซึ่งขณะนี้ค่าเงินรูเบิลร่วงหนักที่สุดเป็นประวัติการณ์) ซึ่งหนึ่งในนั้นคือญี่ปุ่น ซึ่งได้ตัดสินใจในการดำเนินมาตรการคว่ำบาตรทางเศรษฐกิจต่อรัสเซียร่วมกับชาติพันธมิตรในกลุ่มจี ๗ ทั้งนี้ ญี่ปุ่นได้แสดงการตอบโต้ว่า รู้สึกเสียใจกับการกระทำดังกล่าวของรัสเซีย และได้เรียกร้องผ่านช่องทางการทูตไปยังรัสเซียไม่ให้สร้างความเสียหายต่อผลประโยชน์อันชอบธรรมของประชาชนชาวและธุรกิจของญี่ปุ่น โดยในขณะนี้กำลังพิจารณารายละเอียดของเนื้อหาอย่างรอบคอบ โดยเมื่อวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๖๕ ที่ประชุมคณะรัฐมนตรีญี่ปุ่น ได้กำหนดแผนเตรียมความพร้อมรับมือและจัดตั้งระบบหรือมาตรการในการให้ความช่วยเหลือทางสังคมแก่ประชาชนเพื่อบรรเทาภาวะวิกฤตต่าง ๆ (Safety Net) เพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบต่อธุรกิจญี่ปุ่นในรัสเซีย โดย

ตระหนักว่า รัสเซียได้ระบุญี่ปุ่นเป็นประเทศที่ไม่ให้ความร่วมมือกับรัสเซียซึ่งอาจทำให้ญี่ปุ่นได้รับการตอบโต้ต่าง ๆ ในอนาคต

ในส่วนศูนย์ประสานงานของสถานเอกอัครราชทูตญี่ปุ่นประจำลวิฟ ซึ่งเป็นเมืองใหญ่ด้านการท่องเที่ยวในฝั่งตะวันตกของยูเครน ได้มีคำสั่งอพยพเจ้าหน้าที่ออกนอกประเทศชั่วคราว แต่ตัวสำนักงานยังคงดำเนินการภายใต้มาตรการความปลอดภัยและมีความยืดหยุ่นตามสถานการณ์ หากสถานการณ์คลี่คลายลงจะกลับมาปฏิบัติหน้าที่ใหม่อีกครั้ง

๓.๒ ธุรกิจของญี่ปุ่นในรัสเซีย

จากแหล่งข่าวเปิดเผยว่า ภายหลังจากการรุกรานของรัสเซียและชาติต่าง ๆ ดำเนินมาตรการคว่ำบาตรทางเศรษฐกิจอย่างหนักต่อรัสเซีย ทำให้ภาคธุรกิจของญี่ปุ่นเริ่มได้รับผลกระทบจากสงครามในครั้งนี้ ตัวอย่างเช่นกลุ่มบริษัทอุตสาหกรรมमितซูบิชิ มอเตอร์ บริษัทमितซูบิชิอุตสาหกรรมและमितซูบิชิ การค้า และบริษัทโคมิตซู ดังนี้

บริษัทอุตสาหกรรมमितซูบิชิ มอเตอร์

มีความเป็นไปได้ที่จะไม่สามารถผลิตและขายในรัสเซียได้ การชำระดุลบัญชีในรัสเซียต้องชำระด้วยสกุลเงินรูเบิล ซึ่งอาจทำให้การส่งอะไหล่รถยนต์หยุดชะงักเนื่องจากระบบการชำระเงินของรัสเซียถูกระงับ ถึงแม้ว่าจะมีความเป็นไปได้น้อย แต่มีความกังวลที่จะส่งผลกระทบต่อห่วงโซ่อุปทานในอนาคต ทั้งนี้ บริษัทฯ มีฐานการผลิตอยู่ในรัสเซีย โดยผลิตรถยนต์สปอร์ต เช่น ปาเจโร สปอร์ต เออาร์โรเตอร์

บริษัทमितซูบิชิอุตสาหกรรมและमितซูบิชิการค้า

บริษัทเชลล์ซึ่งเป็นบริษัทยักษ์ใหญ่ของอังกฤษได้ถอนตัวออกจากโครงการพัฒนาแหล่งน้ำมันและก๊าซธรรมชาติในอ่าวซาฮาริน แห่งที่ ๒ อย่างไรก็ตาม บริษัทमितซูบิชิอุตสาหกรรมและमितซูบิชิการค้ายังอยู่ระหว่างวิเคราะห์รายละเอียดเนื้อหา รายงานงานของบริษัทเชลล์ และต้องการเดินหน้าพิจารณาการเป็นหุ้นส่วนกับรัฐบาลญี่ปุ่น ทั้งนี้ โครงการซาฮาริน แห่งที่ ๒ เป็นการร่วมลงทุนระหว่างรัสเซีย โดยบริษัทรัสเซียพรอม ลงทุนร้อยละ ๕ บริษัทमितซูบิชิอุตสาหกรรมลงทุนร้อยละ

๑๒.๕ และบริษัทมีมติชูปิชิการค้ำลงทุนร้อยละ ๑๐ ข้อมูลจากบริษัทมีมติชูปิชิการค้ำเปิดเผยว่า ศักยภาพในการผลิตก๊าซเอ็นจีวีต่อปีอยู่ที่ประมาณ ๑๐ ล้านตัน ซึ่งส่งไปยังญี่ปุ่นถึงร้อยละ ๖๐

บริษัทโคมัตซุ

ในขณะนี้บริษัทฯ อยู่ในสภาพที่ไม่สามารถทำธุรกรรมหรือชำระเงินใด ๆ ได้ แต่บริษัทยังคงดำเนินการตามปกติ โดยมีการตั้งศูนย์บริหารสถานการณ์ฉุกเฉิน ซึ่งมีประธานบริษัทเป็นผู้อำนวยการ เพื่อพิจารณาผลกระทบจากมาตรการคว่ำบาตรรัสเซียในครั้งนี้

๓.๓ ชีวิตความเป็นอยู่และค่าครองชีพ

หลังจากกองทัพรัสเซียเริ่มเปิดฉากรุกรานยูเครน บ้านเรือนประชาชนและสิ่งปลูกสร้าง รวมถึงระบบสาธารณูปโภคต่าง ๆ ของยูเครนได้รับความเสียหายเป็นจำนวนมาก โดยไม่ทราบว่า จะกลับมาฟื้นฟูได้เมื่อไร จนทำให้ผู้นำประเทศของชาติตะวันตกร่วมกันดำเนินมาตรการต่อต้านรัสเซียอย่างหนัก ระบบเศรษฐกิจของประเทศหยุดชะงัก ในขณะที่หลายประเทศได้ให้ความช่วยเหลือทางด้านมนุษยธรรมด้วยการรับผู้อพยพจากยูเครนจำนวนเกือบ ๑ ล้านคน ไม่เพียงแต่ยูเครนเท่านั้นที่จะได้รับผลกระทบ แต่หลายประเทศ รวมถึงญี่ปุ่นต่างก็ได้รับผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ และค่าใช้จ่ายในครัวเรือนภายในประเทศเช่นเดียวกัน อันเนื่องมาจากราคาน้ำมันดิบที่พุ่งสูงขึ้นเกินกว่า ๑๑๐ เหรียญสหรัฐต่อบาเรล ซึ่งคาดการณ์ว่า หากราคาน้ำมันพุ่งสูงขึ้น จะทำให้ต้นทุนทางธุรกิจของญี่ปุ่นเพิ่มสูงขึ้น ทำให้จำเป็นต้องปรับราคาสินค้าและบริการให้สอดคล้องกับต้นทุนที่เกิดขึ้น และส่งผลกระทบต่อค่าใช้จ่ายในครัวเรือนของประชาชนในที่สุด ดังนี้

ผลกระทบต่อด้านอาหาร

๑. ข้าวสาลี

จากการที่ท่าเรือส่งออกสินค้าของยูเครนได้รับผลกระทบและอาจเกิดความล่าช้าในการส่งออก ทั้งนี้ ญี่ปุ่นมีการนำเข้าข้าวสาลีจากยูเครนและขายต่อให้กับบริษัทผลิตแป้งภายในประเทศ ซึ่งอาจส่งผลให้ราคาแป้งสาลีขยับตัวสูงขึ้น

๒. อาหารทะเลสด

คาดการณ์ว่า ราคาอาหารทะเล เช่น ปลา อาจมีการปรับตัวเพิ่มขึ้น อันเนื่องมาจากราคาน้ำมันในการเดินเรือประมงที่เพิ่มสูงขึ้น ทำให้ต้นทุนในการทำอุตสาหกรรมประมงของญี่ปุ่นเพิ่มสูงขึ้น นอกจากนี้ ราคาไข่หอยเม่นสด (อูนิ) มีความเป็นไปได้ที่จะปรับสูงขึ้นเช่นกัน ทั้งนี้ ญี่ปุ่นมีการพึ่งพาการนำเข้าจากรัสเซีย ซึ่งภายหลังจากที่รัสเซียถูกคว่ำบาตรทางเศรษฐกิจ ทำให้บริษัทผู้นำเข้าไข่หอยเม่นสดไม่สามารถนำเข้าได้ตามปกติ และเกิดภาวะสินค้าขาดแคลน รวมถึงการนำเข้าปลาแชลุ่มอนและไข่ปลาแชลุ่มอนจากรัสเซียก็มีความเป็นไปได้ที่จะได้รับผลกระทบเช่นเดียวกัน

๓. อาหารสดและผัก

คาดการณ์ว่าจะได้รับผลกระทบเนื่องจากเกษตรกรมีการใช้น้ำมันเป็นเชื้อเพลิงในการจัดการอุณหภูมิในโรงเรือนเพาะปลูก อาจทำให้เกษตรกรจำเป็นต้องปรับราคาสินค้าทางการเกษตรจากต้นทุนการผลิตที่สูงขึ้น

ผลกระทบต่อการเพาะเลี้ยงกัญหลาย

กลุ่มสหกรณ์ผู้เพาะเลี้ยงกัญหลายในโรงเรือนในจังหวัดนารา จำนวน ๔ ราย ซึ่งเป็นกลุ่มที่ผลิตกัญหลายตัดดอกในโรงเรือนและมีปริมาณการจัดส่งจำหน่ายจำนวนมาก ประมาณ ๒.๕ ล้านดอกต่อปี ไปยังจังหวัดในแถบคันไซ อาทิ จังหวัดโอซาก้า เพื่อใช้ในพิธีสำเร็จการศึกษาของโรงเรียนและพิธีปฐมนิเทศนัศึกษามหาวิทยาลัย ซึ่งมียอดการจัดส่งจำหน่ายสูงสุดในช่วงเดือนมีนาคมจนถึงเดือนเมษายน จากข้อมูลของผู้เพาะเลี้ยงกัญหลายพบว่า การเพาะเลี้ยงกัญหลายนั้นจำเป็นต้องรักษาอุณหภูมิต่ำไม่เกิน ๑๘ องศา เซลเซียส และการเพาะเลี้ยงต้นกล้าจำเป็นต้องรักษาอุณหภูมิภายในโรงเรือนไม่ต่ำกว่า ๒๔ องศา ดังนั้น จึงจำเป็นต้องใช้น้ำมันเป็นเชื้อเพลิงสำหรับเครื่องปรับอุณหภูมิ ตั้งแต่เดือนตุลาคมจนถึงเดือนพฤษภาคม ซึ่งเป็นช่วงที่มีอากาศหนาวอุณหภูมิต่ำกว่าที่ต้นกัญหลายต้องการ แต่ในปัจจุบัน ราคาน้ำมันปรับตัวสูงขึ้นมากกว่าอดีตถึงร้อยละ ๓๐ ซึ่งหากราคาน้ำมันสูงมากขึ้นกว่าปัจจุบันจากสถานการณ์สงครามในยูเครน อาจสร้างความกังวลให้กับธุรกิจเพาะเลี้ยง

กุหลาบนับจากนี้ไป อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ราคาน้ำมันจะสูงขึ้นเพียงใด เกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงกุหลาบก็ไม่อาจลดปริมาณการจัดส่งจำหน่ายและคุณภาพลงได้

ผลกระทบต่อธุรกิจการให้บริการโรงอบน้ำหรือเซนต์

ภายหลังการรุกรานยูเครนโดยกองทัพรัสเซีย ทำให้การส่งน้ำมันดิบและก๊าซธรรมชาติจากรัสเซียซึ่งเป็นประเทศผู้ส่งออกพลังงานรายใหญ่แห่งหนึ่งของโลกหยุดชะงัก สร้างความกังวลเกี่ยวกับราคาพลังงานที่เพิ่มสูงขึ้นไปทั่วโลก รวมถึงญี่ปุ่นซึ่งมีธุรกิจการให้บริการโรงอบน้ำหรือเซนต์ได้แสดงความกังวลว่า ค่าเชื้อเพลิงในการต้มน้ำร้อนน้ำอุ่นในระบบโรงอบน้ำจะเพิ่มมากขึ้น ซึ่งในการต้มน้ำนั้นมีการใช้แก๊สเป็นหลัก โดยค่าแก๊สในเดือนกุมภาพันธ์ที่ผ่านมาอยู่ที่ประมาณ ๕ แสนเยน ซึ่งสูงขึ้นกว่าร้อยละ ๖๐ เมื่อเทียบกับเดือนเดียวกันในปีก่อนหน้าซึ่งมีจำนวนวันเปิดให้บริการเท่ากัน

ถึงแม้ว่าต้นทุนการให้บริการจะเพิ่มสูงขึ้น แต่ผู้ประกอบการไม่สามารถขึ้นราคาได้เอง เนื่องจากอัตราค่าบริการโรงอบน้ำมีการควบคุมราคามาตรฐานโดยจังหวัด ส่งผลให้ผู้ประกอบการได้รับแรงกดดันในการดำเนินธุรกิจ ตอกย้ำสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-๑๙ ที่ส่งผลให้จำนวนผู้เข้าใช้บริการลดน้อยลง โดยกลุ่มผู้ประกอบการกำลังพิจารณาการเรียกร้องขอปรับอัตราค่าบริการใหม่เพื่อลดผลกระทบจากราคาเชื้อเพลิงที่เพิ่มสูงขึ้น ถึงแม้จะเพิ่มภาระให้กับประชาชนผู้ใช้บริการก็ตาม

ผลกระทบต่ออาหารสัตว์

จากแหล่งข่าวเปิดเผยว่า สวนสัตว์ในญี่ปุ่น เช่นในจังหวัดไอจิ ซึ่งมีสัตว์อยู่ ๑๕๐ ชนิด รวมกันกว่า ๖๕๐ ตัว โดยมีปริมาณการบริโภคหญ้าแห้งมากที่สุดประมาณ ๑๒๐ ตันต่อปี กำลังประสบปัญหาจากราคาหญ้าแห้งสำหรับเลี้ยงสัตว์ซึ่งนำเข้าจากสหรัฐอเมริกาปรับตัวสูงขึ้น อันเนื่องมาจากค่าขนส่งสินค้ามีการปรับอัตราเพิ่มสูงขึ้นตามราคาน้ำมัน โดยราคาค่าขนส่งต่อ ๑ กิโลกรัมในเดือนมกราคมปีนี้เพิ่มขึ้นจากร้อยละ

๑๐ เป็นร้อยละ ๑๗ ซึ่งราคาน้ำมันที่สูงขึ้นอย่างรวดเร็วมีความเป็นไปได้ที่จะเพิ่มขึ้นอีกหลังเดือนเมษายนเป็นต้นไป นอกจากนี้ ต้นทุนในการจัดซื้อผักและผลไม้ประเภทอื่นมีการปรับสูงขึ้นเช่นเดียวกัน โดยคาดการณ์ว่า ต้นทุนในส่วนนี้ซึ่งอยู่ที่ประมาณ ๕๐ ล้านเยนต่อปี มีแนวโน้มเพิ่มสูงกว่าปกติเมื่อเทียบกับปีก่อนการแพร่ระบาดของโควิด-๑๙ ในขณะที่ ผู้เข้าชมสวนสัตว์มีจำนวนลดน้อยลงจากร้อยละ ๓๐ ภายหลังการแพร่ระบาดของโควิด-๑๙ ซึ่ง ทำให้การบริหารจัดการสวนสัตว์อยู่ในสภาวะที่ยากลำบาก

อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ว่าต้นทุนอาหารสัตว์จะเพิ่มสูงขึ้นเพียงใด แต่เป็นการยากที่จะลดปริมาณอาหารสัตว์ด้วยเหตุผลทางสุขภาพของสัตว์ ทั้งนี้ ทางสวนสัตว์กำลังพิจารณาแนวทางขอรับบริจาคพืชผักผลไม้ เช่น ส้ม จากเกษตรกรในระแวกใกล้เคียง และพยายามอย่างเต็มที่ในการจัดหาอาหารที่สามารถซื้อได้หรือเท่าที่มีอยู่สำหรับสัตว์ทุกตัว พร้อมสร้างความมั่นใจในมาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของโควิด-๑๙ ภายในสวนสัตว์เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับผู้เข้าชม

ผลกระทบต่อธุรกิจการส่งออกสินค้ามือสองของญี่ปุ่น

จากการใช้มาตรการคว่ำบาตรทางเศรษฐกิจต่อรัสเซีย ทำให้บริษัทผู้ส่งออกอะไหล่มือสองในจังหวัดโอซาก้าซึ่งมีการส่งออกอะไหล่มือสองจากญี่ปุ่นไปยังรัสเซียเกือบ ๑๐๐ ตันต่อเดือน โดยดำเนินธุรกิจยาวนานกว่า ๕๐ ปีตั้งแต่สมัยยังเป็นสหภาพโซเวียต ไม่สามารถส่งเงินไปยังรัสเซียได้ เนื่องจากระบบโอนเงินระหว่างประเทศหรือ SWIFT ระหว่างรัสเซียถูกระงับ

ผลกระทบต่อค่าเงินรูเบิลของรัสเซียที่ตกลงอย่างรวดเร็ว ทำให้ราคาสินค้านำเข้ารัสเซียเพิ่มสูงขึ้นและมีความเสี่ยงที่ชาวรัสเซียจะไม่ซื้อสินค้าที่ญี่ปุ่นส่งออก ส่งผลให้บริษัทฯ เริ่มพิจารณาเรื่องการหยุดกิจการเนื่องจากความไม่ชัดเจนของทางทิศทางการในอนาคต โดยปัจจุบันอัตราแลกเปลี่ยนเงินรูเบิลมีความผันผวนเป็นอย่างมาก หากสถานการณ์คลี่คลายจึงจะเริ่มส่งเงินอีกครั้ง

การสู้รบระหว่างยูเครนกับรัสเซียผ่านมาประมาณ ๒ สัปดาห์ โดยไม่รู้ว่าจะยุติเมื่อไรหรือจะยืดเยื้อต่อไปอีกนานเท่าไร ถึงแม้จะเป็นความขัดแย้งระหว่างสองประเทศ แต่กลับส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจไปทั่วโลก ทั้งราคาน้ำมันและก๊าซธรรมชาติที่เพิ่มสูงขึ้น การขาดแคลนสินค้าที่นำเข้ามาจากทั้งสองประเทศ ธุรกิจนำเข้าส่งออกที่หยุดชะงักจากมาตรการคว่ำบาตรทางการเงินต่อรัสเซีย ค่าครองชีพของประชาชนที่เพิ่มสูงขึ้นตามต้นทุนที่ปรับขึ้นตามราคาน้ำมันและก๊าซธรรมชาติ และอีกหลายอย่างที่คาดว่าจะเกิดขึ้นตามมานับจากนี้ อย่างที่เห็นภาพของญี่ปุ่นจากข้อมูลข้างต้น ที่คาดไม่ถึงว่า สงครามจะกระทบธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการใช้ชีวิตของผู้คนในวิถีแบบญี่ปุ่น เช่น โรงอาบน้ำสาธารณะ ทั้งนี้ ญี่ปุ่นเป็นประเทศหนึ่งที่พึ่งพาทรัพยากรด้านพลังงานจากรัสเซียเป็นสำคัญ

การที่ญี่ปุ่นจำเป็นต้องใช้มาตรการต่อต้านรัสเซีย ถึงแม้ว่าจะมีผลในเรื่องของความสัมพันธ์ตามมาก็ตาม ผู้เขียนสามารถวิเคราะห์ได้ว่า เนื่องจากญี่ปุ่นเป็นชาติพันธมิตรในกลุ่มจี ๗ ซึ่งเป็นกลุ่มประเทศผู้นำเศรษฐกิจของโลก จึงจำเป็นต้องเดินหมากและนโยบายตามมติของประเทศสมาชิก อีกทั้ง บทเรียนและประสบการณ์ทางสงครามที่ผ่านมา ทำให้ญี่ปุ่นต้องดำเนินนโยบายต่าง ๆ เพื่อให้เกิดสันติภาพระหว่างประเทศ การที่รัสเซียรุกรานเพื่อยึดครองยูเครนถือเป็นการกระทำที่ขัดต่อสันติภาพซึ่งเป็นสิ่งที่ญี่ปุ่นไม่พึงประสงค์ให้เกิดขึ้น ถึงแม้ญี่ปุ่นจะไม่ใช้กำลังทางทหาร มีเพียงอาสาสมัครเข้าร่วมรบช่วยเหลือยูเครนเพียงแค่ ๗๐ คน แต่ญี่ปุ่นได้ใช้กำลังทางเศรษฐกิจเพื่อคว่ำบาตรต่อระบบการเงินของรัสเซียร่วมกับชาติพันธมิตร โดยหวังว่าจะกดดันให้รัสเซียยุติสงคราม แต่กลับถูกตอบโต้จากรัสเซียประกาศเป็นประเทศที่ไม่เป็นมิตรและกำหนดให้การชำระหนี้ต่าง ๆ ของรัสเซียต่อญี่ปุ่นดำเนินการภายใต้สกุลเงินรูเบิลของรัสเซียเท่านั้น แทนที่จะสามารถชำระหนี้ด้วยสกุลเงินเหรียญสหรัฐฯ นั่นก็หมายความว่า เงินที่ญี่ปุ่นควรจะได้ในการทำธุรกิจต่าง ๆ กับรัสเซียด้วยอัตราแลกเปลี่ยนที่สูงกว่า แต่กลับได้เงินที่น้อยกว่าความเป็นจริง เพราะค่าเงินรูเบิลร่วงอย่างหนัก ทำให้ญี่ปุ่นเสียเปรียบในการซื้อขายหรือรับชำระหนี้ค่าสินค้า ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจที่จะต้องจับตามองต่อไป อย่างไรก็ตาม ญี่ปุ่นพยายามอย่างเต็มที่ที่จะรับมือเพื่อปกป้องผลประโยชน์อันชอบธรรมของประชาชนและประเทศชาติ

สำหรับไทย ถึงแม้จะไม่ได้ถูกประกาศอยู่ในบัญชีประเทศและดินแดนที่ไม่เป็นมิตร แต่จากสภาวะสงครามทำให้ราคาน้ำมันเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้ค่าครองชีพเพิ่มสูงขึ้น และกระทบชีวิตความเป็นอยู่อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ โดยมีการคาดการณ์ของ KKP Research โดยกียรติคุณาภินันท์ (อ้างถึงในไทยรัฐ, ๒๕๖๕) ว่า เศรษฐกิจไทยอาจชะงักลงในช่วงที่อัตราเงินเฟ้อจะเร่งตัวขึ้นแรงที่สุดในรอบมากกว่า ๑๐ ปี การส่งออกของไทยอาจขยายตัวได้น้อยกว่าที่ประเมินไว้ ปัญหาการขาดแคลนวัตถุดิบจากการหยุดชะงักของการค้าระหว่างไทยกับรัสเซียและยูเครนซึ่งจะส่งผลกระทบต่อบางภาคการผลิตอาจนำไปสู่การหยุดกิจการ ทั้งนี้ กลุ่มสินค้านำเข้าหลัก ได้แก่ ปุ๋ยเคมี และธัญพืช นอกจากนี้ ไทยมีแนวโน้มที่จะเผชิญกับอัตราเงินเฟ้อในปี ๒๕๖๕ ซึ่งอาจปรับตัวสูงขึ้นเกินร้อยละ ๔ ตามราคาน้ำมันดิบโลก รวมถึงนักท่องเที่ยวชาวรัสเซียอาจเดินทางมาไทยน้อยลง ซึ่งอาจทำให้จำนวนนักท่องเที่ยวต่ำกว่าที่ประเมินไว้ในช่วงต้นปีนี้ ทั้งนี้ นักท่องเที่ยวรัสเซียเป็นนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาไทยมากที่สุด

ในฐานะสถาบันนิติบัญญัติ สิ่งที่รัฐสภาไทยสามารถดำเนินการได้อย่างหนึ่ง คือการเสนอแนะทางร่วมกับฝ่ายรัฐบาลในมติของประชาชนซึ่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรถือเป็นบุคคลสำคัญที่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุดโดยมีการลงพื้นที่และรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในพื้นที่ ซึ่งอาจจะได้เสียงสะท้อนจากประชาชนเพื่อเสนอต่อรัฐบาลต่อไป ถึงแม้ว่าไทยจะไม่ได้เป็นประเทศคู่สงครามโดยตรง แต่ไทยต้องเผชิญกับสงครามความรู้สึกทางเศรษฐกิจหรือรายได้ที่บีบรัดและการต่อสู้ดิ้นรนเพื่อความเป็นอยู่ที่ดีของประชาชน ซึ่งถือเป็นสิ่งที่ทุกฝ่ายต้องให้ความร่วมมือแก้ไขและรับมือกับวิกฤตการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นให้ผ่านไปได้อย่างรอบคอบเพื่อลดผลกระทบที่ตกย้ำประชาชนท่ามกลางสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-๑๙ ให้น้อยที่สุดเท่าจะสามารถกระทำได้

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

ไทยรัฐ. (๒๕๖๕). *คาดถ้ำสงครามรัสเซีย-ยูเครน ยืดเยื้อ จะทำเงินเพื่อไทยสูงสุดในรอบ ๑๔ ปี*. สืบค้นวันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๖๕, จาก <https://www.thairath.co.th/business/feature/2336732>

ภาษาญี่ปุ่น

外務省 (MFA) . (2022) 「ウクライナ情勢に関する首脳電話会議」

https://www.mofa.go.jp/mofaj/erp/ep/page4_005518.html

(観覧日 : 2022年3月3日)

外務省 (MFA) . (2022) 「ロシアによるウクライナへの軍事行動の開始を受けた制裁措置 (外務大臣談話)」 https://www.mofa.go.jp/mofaj/press/danwa/page6_000666.html

(観覧日 : 2022年3月3日)

JBPress. (2022) . 「電気・ガス、生鮮食品まで…ロシアによるウクライナ侵攻が日本人に与える影響」

<https://jbpress.ismedia.jp/articles/-/69137>

(観覧日 : 2022年3月7日)

テレ朝. (2022) .ウクライナ支援で日本政府 防弾チョッキなど調整

https://news.tv-asahi.co.jp/news_politics/articles/000246804.html

(観覧日 : 2022年3月7日)

NHK. (2022). 「ウクライナ避難者の日本受け入れ まずは親族・知人を想定」.

<https://www3.nhk.or.jp/news/html/20220303/k10013511411000.html>

(観覧日 : 2022年3月3日)

NHK. (2022) 「ロシア ウクライナ軍事侵攻 日本でも影響避けられない事態に」

<https://www3.nhk.or.jp/news/html/20220308/k10013520761000.html>

(観覧日 : 2022年3月9日)

NHK. (2022) . 「ロシア「非友好的な国と地域」のリスト公表 日本も含まれる」

<https://www3.nhk.or.jp/news/html/20220308/k10013519491000.html>

(観覧日 : 2022年3月9日)

NHK. (2022) . 「ウクライナ危機に日本外交は戦争は想定できたのか」 2022年3月9日

<https://www.nhk.or.jp/politics/articles/feature/78836.html>

(観覧日 : 2022年3月10日)

NHK. (2022). 「ロシア ウクライナに軍事侵攻 (27日の動き)」

<https://www3.nhk.or.jp/news/html/20220227/k10013503031000.html>

(観覧日 : 2022年3月3日)

Nikkei. (2022) . 「ロシアのウクライナ侵攻で日本に及ぶ「三重苦」、野村総研・木内氏」

<https://business.nikkei.com/atcl/gen/19/00005/022800194/>

(観覧日：2022年3月3日)

YahooJapan. (2022) 「日本は「ウクライナ危機」をどう見るべきか、岸田政権が今議論すべき問題の「中身」 <https://news.yahoo.co.jp/articles/178e253ce342712fdc339b8b0aada39882a09053>

(観覧日：2022年3月3日)

YahooJapan. (2022) . 『日本からウクライナ支援へ、15万人が計40億円寄付！大使館がメッセージ「日本の友人に心から感謝」』 <https://news.yahoo.co.jp/articles/73c152a3f9ef6ce481c2cc88a297f8a40bcd5ed7>

(観覧日：2022年3月7日)

ReutersJapan. (2022) . 「情報BOX：ウクライナ危機、日本企業のロシア事業に影響」. <https://jp.reuters.com/article/factbox-ukraine-japan-idJPKBN2KY3QJ>

(観覧日：2022年3月3日)